

Prva velika banovinska sadjarska razstava in sadni sejem v Mariboru.

Dne 23. oktobra bo otvorjena v Mariboru pod pokroviteljstvom bana dravske banovine g. dr. M. Natlačena velika sadjarska prireditelja, kakršne v povojnem času še ni bilo v naši banovini. Imeli smo že sicer razne sadne razstave v Ljubljani, Celju, v Ptuj, prav dobro uspele sadne sejme v Mariboru in nešteto manjših sadnih razstav in ogledov po vsej banovini, toda to so bile prireditve, bolj ali manj krajevnega značaja, ker niso moge zajeti vse banovine.

Letošnja razstava, ki jo priredi »Sadjarsko in vrtnarsko društvo«, ne bo samo sadna, ampak v najširšem pomenu besede sadjarska razstava, ker bo obsegala prav vse veje in vejice tega širnega drevesa, ki ga označuje splošni pojem sadjarstva, in ki velja dandanes za eno izmed glavnih panog kmetijstva.

Na tej razstavi ne bodo zastopani torej samo plodovi vseh sadnih plemen in vseh sort, ki se dobe še sedaj v presnem, svežem stanju in rastejo v naši banovini, ampak tudi vse, kar ima kakršnokoli zvezo s sadjem, z njega pridelovanjem in uporabo.

Videli bomo zlasti vsa sodobna orodja in sredstva, ki jih umno sadjarstvo ne more več pogrešati in brez katerih je pridelava lepega sadja nemogoča. Važen oddelek sadjarske razstave bodo dalje sodobni pripomočki za domačo uporabo sadja in izdelki iz njega. Radoučni sadjarji bodo našli na razstavi dovolj pobude v sliki in predmetih za napredek v pridelovanju sadja in njega koristni uporabi.

Drevesničarji nam bodo pokazali svoje proizvode v vseh o sodobnem sadjarstvu običajnih načinov in oblikah proizvodnje sadnega drevja.

Nazorno bodo prikazani razvoj in uspehi Sadjarskega in vrtnarskega društva od njegovega začetka pred 17 leti do današnjega dne.

Sadni sejem bo, dasi v tesni zvezi s sadjarstvom, vendar prireditelja sama zase. Pokazati hoče, da sadja ne znamo v najboljši kakovosti samo pridelovati, ampak tudi za kupčijo tako pripraviti, kakor to zahteva svetovna sadna trgovina. Vsak nepristranski opazovalec se bo lahko prepričal, da se nam ni bati nobene tuje konkurence ne glede kakovosti pridelka, ne glede na opremo. Na prodaj bo kolikor mogoče tipizirano in standardizirano blago.

Na sadno razstavo vabimo predvsem vsakogar, ki stremi za napredkom v sadjarstvu, zlasti vse podružnice SVD, da si ogledajo sadove svojega truda in prizadevanja, in sploh vse, ki se zanimajo za naše slovensko sadjarstvo in njegov razvoj v povojnem času, oziroma od ustanovitve SVD.

Na sadnem sejmu bodo pa posebno dobrošli sadni trgovci, zastopniki nabavljajnih zadrug, zavodov in sploh vsakdo, ki ima kakršnokoli zanimanje za letošnjo sadno kupčijo.

Razstava in sadni sejem bosta trajala od 23. oktobra do 1. novembra.

Udeležencem razstave in sadnega sejma je dovoljena polovična voznina od 21. oktobra do 3. novembra.

Vsedržavni sadjarski kongres v Mariboru.

Ob priitki velike prve banovinske sadjarske razstave in sadnega sejma v Mariboru bo priredilo srbsko kmetijsko društvo dvodnevni sadjarski kongres, in sicer 24. in 25. oktobra po temle sporedu:

I. Otvoritev kongresa 24. oktobra ob 10 popoldne. Obravnave:

1. Trgovina s svežim in predelanim sadjem in njeni izgledi za bodočnost. Poročevalca gg. Džordje Perin in Voja Petrovič.

2. Obnova sadovnjakov in plemenjenje sadnega drevja potom precepljanja. Poročevalec dr. Mladen Jesifovič.

3. Načini propagande za uporabo insekticidov in fungicidov. Poročevalca gg. dr. Pavle Vukosović in dr. Željko Kovačević.

4. Smoter in naloge načrtnega sadjarstva. Poročevalec ravnatelj g. Josip Priol.

II. Nadaljevanje 25. oktobra ob 8.30:

1. Preusmerjenje (preorientacija) obstoječih banovinskih drevesnic in osebja v smeri praktičnega sadjarstva. Poročevalec g. Milutin Nikolič.

2. Vprašanje plodoreda (kolobarjenja) v drevesnicah. Poročevalca gg. Štefan Lukič in F. Mežan.

3. Možnosti in organizacijska dela v sadjarstvu na banovinskih kmetijskih ustanovah. Poročevalec g. Milan Marsič.

4. Kratka zgodovina slovenskega sadjarstva. Poročevalec g. Franc Varđjan.

5. Drevesnice v Sloveniji. Sedanje stanje in njihov pomen za napredek sadjarstva. Poročevalec g. Ivan Dolinšek.

Na cilju smo...

Slov. Bistrica, 14. oktobra.

Začetkom poletja smo sporočili, da začnemo zidati Slomšekov farani dom. Danes pa na istem mestu povemo, da dom že stoji in se le še urejuje od znotraj. Da boste tudi vi, ki ga morda ne boste imeli prilike videti, nekaj vedeli o njem, vam ga na kratko opišem.

Dolg je 32 m, širok 12 m, visok pa na spodnji strani 17 m. Po vsej dolžini je dvorana z odrom, nad katerim je prostor nekoliko dvignjen. Zada je garderoba in galerija. Pod dvorano so manjši društveni prostori, med njimi največja čitalnica. Pod zemljo so kleti.

Od zunaj je posebno viden na pročelju velik reliefni križ, balkon in prostor za Slomšekov kip.

Načrt za stavbo je naredil g. inž. Valentin, stavila je pa tvrdka Jelenc in Šlajmer iz Maribora. Navodila za oder je dal g. Peter Malec, režiser mariborskega gledališča. Za razsvetljavo odra in dvorane je izdelal načrte strokovnjak g. Anžič iz Ljubljane.

Pravi graditelj doma je g. župnik Šolinc. Njemu ob strani stoje zavedni farani, ki so v zadnjih mesecih tako neutrudno pomagali pri delu.

In sredstva? Politični spletkarji so tolažili svoje oboževalce, češ, dr. Korošec jim je dal denar, kakor da je neomejena pravica ministrov državni denar hitro razdeljevati med svoje zaveznike. Toda v Beogradu se niso premenjali samo ljudje, ampak tudi metode... Svoje čase smo se Slovenci pač upravičeno spraševali, odkod denar za domove onih društev, ki med narodom nimajo simpatij.

Denar za dom so dali naši farani sami. Gospod župnik je že kot kaplan postavil prosvetnemu društvu za cilj zgraditev lastnega doma.

Tako so to in ostala društva ter zavedni katoliški farani nabrali vsaj toliko, da je dom, v kolikor sedaj stoji, tudi že plačan. Gotovo pa je tudi to, da požrtvovalnost in nesebičnost Bistričanov še ni usahnila, ampak da se bo še v isti meri večkrat izkazala.

V času, ko to prebirate, je popolnoma izgotovljena čitalnica in spodnji prostori. Ometan je že večji del dvorane in odrskega prostora. Električarji neumorno instalirajo luči, mizarji že pripravljajo vrata, okna in pode. Manjkajo še cementna stopnišča, oder, greznice, okna in pod v dvorani. Prihodnje leto bo dom ometan še od zunaj.

Stoji torej spomenik domače požrtvovalnosti in delavnosti. Učinkovito je izražena volja, da hočemo Slomšekovim načelom priboriti zmago na tem delu slovenske zemlje.

*

Zbor slovenskih fantov se je vršil v Ljubljani 17. oktobra. Prisotnih je bilo po zastopnikih 110 združenj z glasovalno pravico. Predsednik dr. Žitko je poudaril tri smeri, ki so potrebne za vzgojo fantov: duhovnovzgojno delo, prosvetno delo ter tehnično in obvezno telesno vzgojo. Treba je ukreniti pri pristojnem ministru, da bodo naši odseki izvajali sami za svoje članstvo telesno vzgojo. Zveza fantovskih odsekov je strankarsko nepolitična. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika dr. Žitko; v podzvezo Maribor: dr. Jeraž, Lekan, Sekolec, Geratič, Camplin, Nefima, Kotnik; v podzvezo v Celju: prof. Bitenc, Kroflič, Frece, Kompan, Vanči Vrabl, Tone Vrabl in Kocuvan.

*

Sv. Lenart v Slov. goricah. Na otvoritvi novega odra Prosvetnega društva Zarje, ki bo — kakor smo že v zadnji številki objavili — na lenarško nedeljo 7. novembra ob treh popoldne, bo zelo zanimiv in pester spored. Najprej s primerljivim nagovorom blagoslovitev odra, ki jo izvrši č. g. dekan Gomilšek, nato primerna pesem, kateri sledi slavnostni otvoritveni govor, ki ga govori č. g. Franc Hrastelj, ravnatelj Tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Ko bo tako oder odprt, sledi igra »Vest«, ki se na naših odrih še ni uprizorila. Ima pa krasno vsebino, ki slika ljubezen in žrtve staršev, katerih sin pade v svetovni vojni. Igra je obsodba svetovne morije in sovraštva med narodi ter je evangelij ljubezni in miru med ljudmi. Torej primerna za vsakogar! Po igri zaključek s pesmijo. Med vso prireditvijo bo v odmorih igrala godba, da bomo res praznično razpoloženi otvorili pozorišče bodočega prosvetnega delovanja v lenarški župniji. Na svidenje! Bog živi!

Sv. Andraž v Slov. goricah. V nedeljo 24. oktobra priredi fantovski odsek prelepo igro »Križ in sovjetska zvezda«. Igra se vrši v Cerkevskem domu ob treh popoldne. Vabljeni ste vsi prijatelji naših fantov. Med odmori igra tamburaški orkester fantovskega odseka. Na veselo svidenje!

Prosvetno društvo v Ljutomeru proslavi prihodnjo nedeljo 24. oktobra v Katoliškem domu ob pol štirih popoldne 20 letnico smrti dr. Jan. Evang. Kreka. Na sporedu je igra »Tri sestre«, govor o delovanju dr. Kreka in razne pevsko točke. Vsi vabljeni k obilni udeležbi!

Svetinje. To leto se nam zdi, kot da pri Svetinjah doživljamo neprestano pomlad. Povsod kilje, povsod se mladi in probuja nasilno zastrta ali spretno, pa zato tem bolj hudobno zastrupljena narodna zavest. Pa klika našega naroda je zdrava in noben strup je ne uniči in noben plevel je ne prerese, da ne bi poglala iz svoje katoliško-slovenske prvine drevesa resnice, ki stoji in rodi tudi takrat, ko se neverneži in hudobneži najbolj vesele, da ga je pokončal vihar laži. — Svetinjski fantje! Življenje stoji pred

vami z vsemi mikli in čari, pa tudi z vsemi težkočami in naporji, ki bodo legali v časih preizkušnje na vašo zavest in prepričanje! Vsi vemo, da besede materine, v znamenju križa ožarjene, niste pozabili nikoli, tudi takrat ne, ko so vas pritiskali, prelomiti svojo ljubezen do nje in do slovenske domovine. Spoznali ste puhle laži in sebične namene črvihih velikanov, ki so se danes brez hrupa in prahu zrušili. Ni pa to dosti! Pokažite svoje veselje javno in navdušeno, odločno in strumno, kajti pohoditi moramo ves ničvredni plevel, da bo izginil pod površjem slovenske zemlje. Nihče ne dvomi o vaši volji in mišljenju. Toda ne skrivajte se! Vsakdo, ki ne pride v družbo veselih slovenskih fantov, ki se skupno vzgajajo in izobražujejo za bodočnost, je prezira in zasramovanja vreden. V nedeljo 24. oktobra bo takoj po sv. maši v posojilnici ustanovni občni zbor fantovskega odseka, ki je v resnici že vse leto pridno deloval, pa bo dobil sedaj še svoje pravno priznanje in vodstvo. Kdo se ne spominja veličastnega tabora o Malem šmaru?! Bil je delo naših fantov! Fantje, v bodočnosti ne sme biti med nami nobenega, ki bi ne bil pri delu častno udeležen. Občni zbor fantovskega odseka, na katerem nam bo v uvod povedal svojo besedo naš Stanko Kociper, nam bo dal izkaznico, da smo res pravi slovenski fantje! Starši, pošljite vse fante! Fantje, izkažite se, da bo naša pomlad preko sončnega poletja priklicala redovito jesen! Bog živi!

Velika Nedelja. Tukajnji dramatski odsek začne svojo deseto gledališko sezono z igro »Križ in sovjetska zvezda«. Igra se bo predvajala dvakrat, in sicer v nedeljo 24. in 31. oktobra v križniški dvorani, obakrat ob pol štirih popoldne. Vsem prijateljem poštene zabave, zlasti pa tistim, ki jih mika komunistično-boljševiški raj, priporočamo, da si igro ogledajo. Bog živi!

Središče ob Dravi. Če pogledamo v stare številke »Slov. gospodarja«, vidimo večkrat med dopisi: Središče ob Dravi. Danes pa gledamo in gledamo, pa nič ne zagledamo. Kako to? Ali ni nič novic pri nas? Novic imamo dosti, ampak: zaspani smo! Od sedaj naprej se bomo tudi mi večkrat oglašili ter povedali svoje. 15. oktobra so pričeli naši fantje s fantovskimi večeri. Na sporedu imajo dve predavanji, eno deklamacijo in pesem. Najbolj razveseljivo je dejstvo, da si fantje predavanja sestavljajo sami. Na prvem večeru sta predavala g. župnik p. Alfonz Klemenčič o značajnosti in tov. Brumen Anton o fantovski izobrazbi. Oba sta žela polno priznanje. Na drugem večeru sta predavala g. župnik o kmečkem delu z ozirom na vztrajnost in tov. Tkalec Rudolf o zgodovini kmečkega stanu. Tudi tokrat je bilo polno razumevanja od strani fantov. Fantje! Tretji sestanek bo v sredo, dne 27. oktobra ob pol osmih zvečer. Strnimo se, izobražujemo se, ker prihodnost je naša! Vabi vse sedanje člane in tudi nove — Lipe.

Vojnik pri Celju. V nedeljo 24. oktobra bo igrala igralska družina dve moderni igri: »Parada ob hudičevem mostu« in »Pohlepni mesar«. Igrata sta resni po vsebini, po obliki pa zelo zabavni, kakor najboljša komedija. Predstava bo ob pol štirih v posojilnični dvorani.

V ZASTARELIH SLUČAJIH ZAPEKE, SPREMLJANIH PO HEMOROIDIH IN OTEKLINAH,
je naravna

FRANZ-JOSEFOVA

grenčica, užita tudi v malih količinah, pravi blagoslov.

FRANZ-JOSEFOVA

voda — lo učinkuje in zanesljivo odpira, a tudi po daljši uporabi nikdar ne odreče.

Ogl. reg. S. br.30.474-35.

Odprta noč in dan so groba vrata.

Loče pri Poljčanah. »Umrl je mož! Kje tak je še med nami, kot on, ki spi v prezgodnji grobi jami, posuti z vencji, s šopki rož? Umrl je mož!« Da, umrl je 13. oktobra zjutraj Berdnik Blaž iz Spodnjih Laž v 65. letu starosti. Trda kmečka grča, a bolezen, ki je nad dve leti glodala na njem, je tudi njemu bila kos. Iskal je zdravja pri

pravljenci! Zvest naročnik si bil, dragi Blaž, »Slovenskega gospodarja« dolga leta, zato se Ta s temi vrsticami list ob slovesu s tega življenja tudi spominja. Trda grča, kremenit značaj! Tudi Tvoj pogreb je pokazal, kako si bil med sosedi, sovaščani in farani priljubljen. Zato snivaj mirno na ločnem pokopališču do dneva, ko bo tromba Vsemogočnega klicala k vesoljni sodbi. Bodi Ti domača zemljica lahka, Tvoje drage preostale pa naj tolaži Bog!

Dubrava pri Zavrču. Tukaj je preminul po enoletni hudi bolezni 64 letni g. Josip Hrušič iz Dubrave pri Zavrču. Pokojni je trpel hude bolečine, a v najhujših ni bilo tožbe iz njegovih ust čuti. Bil je veren kristjan, skrben gospodar, dober oče svojim treh otrokom in svoji ženi zvest sodrug, ki mu je do zadnjega, sama slabotna, z ljubeznijo stregla. Vdovi Ani in sinu Ivanu želimo, da bi z uspehom vodila vzorno gospodarstvo, pokojnemu pa blag mir v gomili! Sosedi.

Sv. Rupert nad Laškim. Na sopraznik žalostne Matere božje smo spremili na njeni zadnji zemeljski poti vrlo gospodinjo Tratnik Marijo iz Bezgovnic. Navzlic zelo neprijaznemu jesenskem vremenu je veliko število znancev in prijateljev šlo v pogrebni spremljavo, da bi rajni gospodinjki skazali zadnjo čast in ljubav. Rajna gospodinja, žena večletnega sv.-rupertskega župana, ni imela svojih otrok, a je vzela v hišo dvoje sirot, kateri sta z možem lepo oskrbela za »božji lonc«. Ob koncu življenja ji je Vsemogočni naložil težek križ dolgotrajnega, mučnega bolehanja, a je vse težave prenašala v duhu krščanske potrpežljivosti. Sedaj pa je Bog obrisal vse solze iz njenih oči. Dobra gospodinja, počivaj v miru do velikega dne vstajenja!

Na grobovih

hoste prižigali
lučice (sveče)
ki jih kupite v
prodajalnah
Tiskarne sv. Cirila

v Mariboru:
Koroška c. 5
Aleksandr. c. 6
Kr. Petra trg 6

v Ptuj:
Slovenski trg 7

raznih zdravnikov. Tudi operiran je bil pred meseci v Ormožu. Pa nič ni pomagalo. Vsemogočni ga je poklical po plačilo. Saj si ga je pa tudi zaslužil! Zvest je bil Bogu v svojih verskih dolžnostih, pri vzgoji svojih šestih otrok in v svojem stanu. Vse — kakor ura. Zato pa je tudi izjavil pred nekaj dnevi ob sprevidenju gospodu, ki ga je tolažil in troštal: »Gospod, človek mora biti pri-

Apače. V naši veliki občini je še vedno veliko narodne nezavednosti. Nekateri slovenski starši s svojimi otroci doma samo nemški govorijo, češ da se bodo slovenščine že v šoli naučili. Tako si otroci že iz malega domišljajo, da so Nemci. Starši, govorite doma z otroci slovenski! Kolikor bodo vaši otroci nemščine potrebovali v Apačah, se je bodo že naučili in ni treba, da bi se jim že doma namesto materinskega jezika vtepalapačsko nemško narečje v glavo. Kdor ima kaj soli v glavi, tudi s slovenščino daleč pride, komur pa pameti primanjkuje, pa tudi z nemščino ne bo ničesar dosegel.

Apače. Pogosto se zadnji čas dogajajo nesreče prebivalcem Apačke kotline. Podjetje Kern-Probst v Lutvercih zalaga s perutnino in jajci ne samo nekatere trdke v naši državi, temveč tudi v inozemstvu. Radi tega ima več prekupevalcev, zlasti v Slovenski krajini. Dne 13. oktobra je še njihov skoraj nov tovorni avto pobral perutnino in jajca od prekupevalcev v Slovenski krajini. Poln se je zvečer vračal proti domu. Pri Soboti je brezskrbno vozil preko železniške proge, ker zapornice niso bile zaprte. Medtem pa je privozil osební viak, ki je zadel v zadnji del tovrnega avta, uničil blago in napravil okrog 4000 din škodo. — Dva dni nato je peljal g. Korošec iz Gornje Radgone za gospo Kern iz Apač živino v Maribor. V Stogovcih pa je zadel v voz g. Irzla iz Konjščja. Vpreženi kravi in g. Irzlu se ni ničesar pripetilo, pač pa je sunek avta

polomil voz in ga vrgel s ceste na travnik. Gg. sofer in spremljevalec trdita, da g. Irzl ni vozil na desni strani ceste. — Pri nas se opaža, da večina voznikov vozi po levi strani ceste. V njihovo korist bi bilo, da bi se držali predpisane državnega cestnega reda in vozili na desni: ne bilo bi se jim treba toliko izogibati in tudi zanje bi bilo mnogo bolj varno. — Tašnerjevi v Lutvercih so imeli zaseben brod, s katerim so se vozili čez Muro na posestvo v Avstriji. Po zadnjem deževju zelo narasla Mura jim je brod odnesla in Tašnerjevi ne vedo, kje bi ga našli. — Na šoli v Stogovcih sta nastavljeni dve učiteljici, ki sta šele na prvih službenih mestih: gđica Alojzija Cater iz Sv. Jurija ob juž. žel. in gđica Marija Ahtik iz Vojnika. — Zadnji avstrijski letoviščarji so se v začetku oktobra poslovili od Apačke kotline. Okrog 650 jih je več ali manj časa — nekateri kar cela dva meseca — uživalo apačko nedrago hrano, sonce in zrak.

Laško. Celjska »Nova doba« je 15. oktobra objavila dopis iz Marijagradca. Označen je po svojem izviru kot sestavek »okorne kmečke roke«. Okorna je v resnici ta roka, kmečka pa ni. Kmet piše modrejše in preudarnejše kot pa kak liberalni »inteligent«, ki mu politična zagrizenost ohromlja mišljenjsko sposobnost. Dopisnik nastopa proti združitvi občin Marijagradec in Laško v eno občino. S tem se izdaja za JNSarja, ki bi rad pretvoril Laško v obrambo JNSarstva. Pri reševalnem poskusu JNSarstva pa kaže dopisnik ne samo okornost roke, marveč tudi možganov. Kot glavni razlog zoper združitve navaja dolgove laške občine, torej slabo gospodarstvo prejšnjih občinskih zastopov. Ko je laški